

OBNOVA SPOMINSKE ZBIRKE IVANA GROHARJA V SORICI

Zbirka Ivana Groharja v Sorici je bila ustanovljena leta 1960. V tamkajšnjem župnišču, kjer je Grohar v mladosti nekaj časa bival, je bila v dveh sobah urejena zbirka Groharjevih mladostnih del. Predmete je zbral župni upravitelj France Gačnik, takratni upravnik Loškega muzeja Andrej Pavlovec, pa je sodeloval pri ureditvi. Loški muzej je zbirko sprejel v varstvo kot spominsko zbirko in svojo podružnico.¹ Zato je v zbirko, ki so jo sestavljali slikarjevi osebni predmeti in njegova mladostna dela, prispeval več Groharjevih najzgodnejših del.² Pozneje se je izkazalo, da lokacija v župnišču ni več primerna. Zaradi vlažnih sten, slike proti vlagi niso bile zaščitene, in iz osebnih razlogov je bilo nekaj slik odvzetih iz zbirke; bila je zato osiromašena in za javnost nekaj let zaprta.³

Medtem je Kulturnoumetniško društvo »Ivan Grohar« v Sorici ustanovilo

muzejsko sekcijo, ki je preskrbela primerne prostore za zbirko v slikarjevi rojstni hiši v Sp. Sorici. Tu je bila leta 1977 druga otvoritev Groharjeve spominske zbirke, ki je dobila ime »Spominska zbirka slikarja Ivana Groharja«. Tedaj je ravnatelj Loškega muzeja Andrej Pavlovec poudaril, da bo zbirko potrebno dopolniti z dokumenti iz rokopisnega oddelka v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, kjer hranijo del Groharjeve zapuščine.⁴

Dne 8. novembra 1981, ob 70-letnici slikarjeve smrti in ob otvoritvi spomenika Ivanu Groharju v Sorici, je bila na ogled tudi obnovljena spominska zbirka Ivana Groharja. Prosvetno društvo Ivan Grohar v Sorici je preuredilo prostore, delavci Loškega muzeja pa so pripravili in zbrali gradivo za dopolnitev zbirke. Tako je bilo 13 Groharjevih zgodnjih del in 4 predmeti iz njegove zapuščine (suknjič, slikarsko stojalo,

šklatla za barve in kamen za mletje barv) dopoljenih s posnetki 28 Groharjevih osebnih dokumentov, pisem in dopisnic iz rokopisnega oddelka v NUK in iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana, Enote v Sk. Loki ter z 20 fotografijami umetnika, njegovih prijateljev in znancev ter stavb, v katerih je bival v Škofji Loki. Po dostopni literaturi je bil izdelan tudi seznam Groharjevih razstav po letu 1959. Zbirko dopolnjuje mavčni odliček spomenika Ivanu Groharju v Sorici v naravni velikosti, delo akad. kiparja Toneta Logondra, in nekaj predmetov, ki skušajo ponazoriti okolje, v katerem je živel in delal.

Zbirko, ki je razvrščena v štirih prostorih, je oblikovala muzejski tehnik Zdenka Kramar. V veži je portret slikarja in organizatorja umetniških razstav, njegovi življenjepisni podatki ter seznam razstav, na katerih so bila Groharjeva dela razstavljena po smrti in 6 črno-belih reprodukcij njegovih najznačilnejših del. Nato je v dveh sobah razvrščenih 12 vitrin s posnetki Groharjevih osebnih dokumentov, pisem in dopisnic ter fotografijami in z izborom literature o Groharju, ki je v zadnji vitrini. Na žalost nista predstavljena dva dokumenta, ki v NUK nista bila več dostopna: diploma, ki jo je Grohar prejel leta 1892, ko je v Ljubljani odslužil vojaški rok, in spričevalo Deželne risarske šole v Gradcu iz 1895 leta.⁵ Zadnja, s steklom zaprta soba, v kateri je mavčni odliček Groharja v naravni velikosti in slikarjevi osebni predmeti, je urejena kot slikarski atelje.

V zbirki so naslednja Groharjeva dela:

1. EMAVS, 1894
o. pl., 163 × 100 cm, sign. d. sp.: I. Grohar/1894
Last župne cerkve v Sorici
2. ZNAMENJE
o. pl., 27 × 19 cm, sign. ni
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
3. SV. DRUŽINA, 1895
o. pl., 90 × 68 cm, sign. d. sp.: Grohar/1895
Last župne cerkve v Sorici
4. MARIJA S SV. DOMINIKOM, 1894
o. pl., 136,5 × 78 cm, sign. d. sp.: I. Grohar/1894
Last župne cerkve v Sorici
5. JASLICE, 1896
o. pl., 78 × 83 cm sign. d. sp. Grohar/96
Last župne cerkve v Sorici
6. PORTRET FRANJE TAVČAR, 1893
risba s svinčnikom, papir 53 × 45 cm (oval), sign. d. v sredi: Grohar 1894
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
7. ŠTUDIJA ZA OLTARNO SLIKO
o. pl., 62 × 45 cm, sign. ni
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
8. DVA SVETNIKA, 1898
o. pl., premer 54,5 cm (okrogla oblika), sign. d. sp. Grohar/98
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
9. SV. ALOJZIJ
o. pl., premer 54,5 cm (okrogla oblika), sign. ni
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
10. SV. FLORIJAN
o. pl., 100 × 79,5 cm, sign. ni
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
11. VRTNICE
o. pl., 21 × 16,5 cm, sign. ni
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
12. SREČANJE ŽUPNIKA ERŽENA Z ABRAHAMOM, 1894
o. pl., 46,5 × 35,7 cm, sign. ni, sp. v sredini napis:
2. IV. 1844—94
Last Loškega muzeja v Škofji Loki
13. ŽUPNIKU JAMNIKU ZA 50-LETNICO, 1896
o. pl., 48,5 × 32,5 cm, sign. d. sp.: 1846—96/3. dec. I. Grohar
Last župne cerkve v Sorici

OPOMBE

1. D. Gorišek: Kronika muzejskega dela v Škofji Loki, *LR* 8 (1961), str. 224—227
2. A. Pavlovec: Ustanovitev zbirke Groharjevih mladostnih del v Sorici, *LR* 7 (1960), str. 225—227
3. A. Pavlovec: Poročilo o delu muzeja, *LR* 19 (1972), str. 447—450
4. A. Pavlovec: Jubilejne prireditve, *LR* 24 (1977), str. 24—26
5. B. Berčič: Drobtine iz Groharjeve zapuščine, *LR* 2 (1955), str. 134—156

Da bodo dela Ivana Groharja skupaj z njegovim rojstnim krajem še dolgo prikazovala delo in življenje velikega slovenskega slikarja impresionista, je nujno da bi čimprej nekaj njegovih slik restavrirali.

Mira Jesenko